

SUOMEN LUONTO JA VUODENAJAT

Vuodenajat

Suomessa on neljä vuodenaikaa: talvi, kevät, syksy ja kesä. Kaikki vuodenajat ovat erilaisia. Myös sää ja luonto ovat erilaisia eri vuodenaikoina. Lisäksi vuodenajat ovat eri puolilla Suomea eripituiset.

Talvi

Talvi on pitkä, kylmä ja pimeä vuodenaika. Talvi alkaa eri puolilla Suomea eri aikaan. Esimerkiksi Pohjois-Suomessa talvi alkaa lokakuussa ja loppuu

toukokuussa. Muualla Suomessa talvi alkaa yleensä marraskuussa. Talvi alkaa, kun sataa lunta. Ensilumi *sulaa* melkein aina pois. Tämän jälkeen kuluu yleensä kuukausi, ennen kuin lumi jää maahan. Myös järvet jäätyvät yleensä marraskuussa tai joulukuussa. Talvella voi olla kova pakkasen. Vuonna 1985 Pohjois-Suomessa oli -50,4 astetta. Se on pakkasennätys. Talvi on pimeä vuodenaika. Lapissa aurinko ei nouse yli 50 päivään eli silloin on kaamos. Etelä-Suomessa päivä on vain 6 tuntia pitkä ja sen jälkeen tulee pimeä. Talvella voi harrastaa paljon erilaisia asioita: hiihtoa, laskettelua, '4uistelua, pilkkimistä ja avantouintia.

Kevät

Talven jälkeen tulee kevät. Kevät on aurinkoinen vuodenaika. Päivällä on valoisaa eikä pimeä tule nopeasti. Kun aurinko paistaa, lumi ja jää sulavat pois. Aamulla on usein kylmä ilma yön jälkeen, mutta päivällä aurinko paistaa ja ilma on lämmin. ruoho ja puun lehdet alkavat taas

vihertää ja koivuihin tulee hiirenkorvia. Ensimmäiset kukat ovat yleensä keltaiset leskenlehdet. Keväällä myös ensimmäiset muuttolinnut lentävät Suomeen. Etelä-Suomessa kevät alkaa aikaisemmin kuin Pohjois-Suomessa. Etelä-Suomessa kevät alkaa yleensä huhtikuussa ja Pohjois-Suomessa toukokuussa.

Kesä

Suomen kesä on lyhyt, mutta se on hyvin valoisa. Kesä alkaa yleensä toukokuun lopussa tai kesäkuun alussa. Kesä on kolme tai neljä kuukautta pitkä. Lapissa kesä alkaa kesäkuun lopussa tai heinäkuun alussa. Lapissa aurinko ei laske yli 70 päivään. Suomalaiset sanovat, että silloin on "yötön yö". Myös Etelä-Suomessa on valoisaa: päivä voi olla 20 tuntia pitkä. Juhannus on keskikesän ja valon juhla. Sen jälkeen päivä taas lyhenee. Kun Suomessa on yli 25 astetta lämmintä, on helle. Kesällä lämmintä voi olla noin 30- 35 astetta. Hellepäivinä voi tulla nopeasti ukkonen. Kesällä ihmiset kalastavat ja uivat paljon, sillä Suomessa on paljon järviä. Suomessa on paljon uimarantoja ja puhdasta vettä. Suomalaiset ovat kesällä paljon kesämökeillä. Jos ei ole kesämökkiä, voi mennä leirintäalueelle ja vuokrata mökin tai nukkua teltassa.

Syksy

Syksy on sateinen ja värikäs vuodenaika. Syksyllä puun lehdet ovat keltaisia ja punaisia. Illat ovat taas pimeitä. Ilma muuttuu kylmäksi ja tuuliseksi. Muuttolinnut lentävät pois Suomesta. Lapissa syksy alkaa jo elokuun lopussa, Etelä-Suomessa syyskuun lopussa. Lapissa syksyllä on ruska. Se tarkoittaa, että Lapissa on hyvin värikästä, koska maa, puut ja pensaat ovat keltaisia ja punaisia. Syksyllä metsässä on paljon sieniä ja marjoja, joita ihmiset keräävät. Syksyllä jotkut ihmiset metsästävät eläimiä. Kaikkia eläimiä ei saa metsästä. Metsästä voi vain silloin, kun on

metsästys- aika. Eläimillä on erilaisia metsästysaikoja. esimerkiksi hirviä saa metsästä vain, kun on hirvenmetsästysaika ja sorsia, kun on sorsanmetsästysaika.

Suomen luonto

Suomen luonto on rikas. Suomessa on noin 60 000 järveä ja lisäksi paljon lampia, jokia ja koskia. Suomen pinta-alasta vesistöä on noin 10 %. Suurin järvi on Saimaa. Suomea ympäröi meri. Suomen ja Ruotsin välissä on Pohjanlahti. Suomen ja Viron välissä on Suomenlahti. Pohjanlahti ja Suomenlahti ovat osa Itämeren. Suomen merissä ja järvissä on paljon saaria. Jos saaret ovat lähekkäin, ne ovat saaristo. Suomen pinta-alasta on metsää noin 70%. Suomessa sanotaan, että metsät ovat meidän vihreä kulta, koska metsien vuoksi Suomessa on paljon paperiteollisuutta.

Suomessa elää paljon villieläimiä, esim. hirvi, karhu, kettu, susi, jänis ja orava. Hirvi on Suomen suurin eläin. Suomessa sattuu paljon hirvikolareita, kun hirvet menevät autojen eteen. Suomessa on vain yksi myrkyllinen käärme, kyykäärme. Kun kyy puree, täytyy mennä lääkäriin. Apteekista voi myös ostaa lääkettä, joka auttaa, jos kyy puree.

Jokamiehen oikeudet Luonnossa saa

liikkua kävellen, hiihtää tai pyöräillä
(ei pihalla tai pellolla)

leiriytyä vähäksi aikaa (ei talojen lähellä tai uimarannoilla)

paimia marjoja, sieniä ja kukkia

liikkua ja peseytyä meressä ja järvissä, uida ja kulkea jäällä

onkia mato-ongella

Luonnossa ei saa

häiritä tai vahingoittaa eläimiä

kaataa tai vahingoittaa puita toisen maalta

rikkoa kotirauhaa

roskata

Vastaa kysymyksiin suomeksi kokonaisilla lauseilla.

1. Mitä tarkoittaa kaamos
2. Mitä luonnossa tapahtuu keväällä?
3. Mikä on "yötön yö?"
4. Mikä on ruska?
5. Mitä syksyllä voi tehdä?
6. Miksi Suomen metsiä *sanotaan* vihreäksi kullaksi?
7. Mikä on sinun lempivuodenasi? Miksi?